Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Aan Primar b.v.
Burenpolderweg 4
4401 KW Yerseke

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Natuurvergunningen

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Behandeld door
[redacted]

T [redacted]

Ons kenmerk
DGNV-NV / 107959528

Zaaknummer
ZK-0000111872

Bijlage(n)
7

Datum 25 november 2026
Betreft Besluit Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit; off-bottom oesterkweek op acht sublitorale locaties; Oosterschelde; vaartuigen 'Laurus' en 'Kim'

Besluit

Geachte heer/mevrouw,

Op 28 mei 2025 heeft Navis Advies B.V. namens u een aanvraag ingediend voor een vergunning op grond van de Omgevingswet (hierna: Ow) voor off-bottom oesterkweek op acht sublitorale locaties in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Deze vergunning is oorspronkelijk aangevraagd voor 1 juli 2025 tot en met 31 december 2031. Echter, gezien de doorloop in inhoudelijke voorbereiding van de besluitvormingsprocedure is de onderhavige vergunning geldig vanaf het moment van publicatie van dit besluit. U zet de vaartuigen 'Laurus' en 'Kim' in voor deze activiteit.

Procedure
Op 28 mei 2025 heeft u uw aanvraag ingediend via het omgevingsloket van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. U heeft hiervan een automatische bevestiging ontvangen.

Aangezien de aanvraag niet volledig was, heb ik u op 28 juli 2025 een verzoek om aanvulling gestuurd. Dit verzoek is vanwege het verlopen van de termijn van rechtswege buiten behandeling gesteld. Op 27 januari 2026 heb ik u opnieuw een verzoek om aanvullingen gestuurd waarop ik op 25 februari 2026 (bijlage 4) antwoord van u heb ontvangen. Daarmee is de aanvraag volledig.

Voor de aangevraagde activiteit heeft u ons niet gemeld dat u aanvullende stappen heeft ondernomen om belanghebbenden te betrekken bij de besluitvorming. U heeft daarmee geen specifieke invulling gegeven aan de participatieplicht onder de Ow art. 16.55 in combinatie met artikel 7.4 lid 1 en lid 2 van de Omgevingsregeling.

Op deze aanvraag is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, zoals opgenomen in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), toegepast.

Het ontwerpbesluit is bekend gemaakt in de Staatscourant van 20 april 2026, stcrt-2026-14248.

Het ontwerpbesluit heeft van 21 april 2026 tot en met 2 juni 2026 ter inzage gelegen. Hierop is één zienswijze ontvangen. In de als bijlage 6 bij onderhavig besluit gevoegde Nota van Antwoord is deze zienswijze weergegeven inclusief mijn reactie daarop. Daar waar de zienswijze heeft geleid tot een wijziging van het onderhavige besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit is dit expliciet (in een separate passage) in de Nota van Antwoord aangegeven.

Ter bevordering van de leesbaarheid van het besluit is paragraaf 2.1.1. tekstueel aangepast, waaronder een aanvullende kolom in de daar getoonde tabel waarin de betrokken vergunninghouder is gekoppeld aan de voor hen relevante kweekpercelen. Alsmede is opmaak van de vergunningvoorschriften aangepast, door de nummering van letters naar cijfers te wijzigen.

Besluit
Ik besluit om u op grond van Ow art 5.1, lid 1 sub e de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

In dit besluit vindt u de voorschriften en de inhoudelijke overwegingen die aan deze omgevingsvergunning ten grondslag liggen. De aanvraag en de bijlagen zijn onderdeel van dit besluit.

1. AANVRAAG
1.1. Onderwerp
Het project betreft het kweken van Japanse oesters op off-bottom kweeksystemen in het sublitoraal op acht verschillende locaties in de Oosterschelde. De kweeksystemen bestaan uit zowel zakken, die op verschillende manieren op tafels kunnen worden bevestigd, als manden, die op tafels en aan longlines bevestigd kunnen worden. De off-bottomkweek op oestertafels vindt sinds 2012 plaat in de Oosterschelde vanwege op de bodem voorkomende roofslakken, bekend als oesterboorders. Op een aantal van de locaties kunnen oestercollecteurs worden geplaatst voor de invang van oesterbroed.

De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf het moment van publicatie van het besluit tot en met 31 december 2031

De voorgenomen activiteiten zijn in meer detail beschreven in de aangeleverde Passende Beoordeling (hierna: PB) (bijlage 1). De locaties van de activiteit zijn aangegeven in een overzichtskaart (bijlage 2).

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Natuurvergunningen

Ons kenmerk
DGNV-NV / 107959528
ZK-0000111872

1.2. Bevoegdheid
Er is sprake van een Natura-2000 activiteit van nationaal belang. Op basis van art. 5.11, lid 1, sub g van de Omgevingswet en artikel 4.12, tweede lid, sub f, onder 1° van het Omgevingsbesluit (OB), luidend*: niet-handmatige schaal- en schelpdiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren*, ben ik bevoegd om te beslissen op uw vergunningaanvraag.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

1.3. Vergunningplicht
De aangevraagde activiteiten kunnen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, significante gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied. Daarom geldt een vergunningplicht van art 5.1, lid 1, sub e, van de Omgevingswet.

1.4. Beoordeling van Natura 2000-activiteiten
1.4.1. Activiteit met mogelijk significante gevolgen
De activiteit waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, betreffen een activiteit in de zin van art 5.1, lid 1, sub e Omgevingswet, omdat zij, afzonderlijk of in cumulatie met andere plannen of activiteiten, kunnen leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van een of meerdere Natura 2000-gebieden.

1.4.2. Passende beoordeling
Conform artikel 8.74b Besluit Kwaliteit Leefomgeving geldt dat uit een passende beoordeling (PB) in de zin van artikel 16.53c van de Omgevingswet moet blijken dat de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast door de activiteit, afzonderlijk of in cumulatie met andere activiteiten, tenzij sprake is van toepassing van een ADC-toets. De PB moet rekening houden met de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. De PB biedt de grondslag voor de vaststelling van de aard en omvang van de gevolgen of de cumulatieve gevolgen en de manier waarop in mitigatie van die gevolgen is voorzien. De met de aanvraag meegezonden PB toetst de effecten aan de instandhoudingdoelstellingen uit het geactualiseerde aanwijzingsbesluit van het betrokken Natura 2000-gebied.

1.5. Beleid
Actualisatie schelpdierbeleid 2023-2033
[...] 3.2.4 Beleid voor oestervisserij en -kweek

De aanwezigheid van het oesterherpesvirus en de oesterboorder leveren nog steeds grote problemen op voor de uitoefening van de oestervisserij en -kweek. Gelet hierop is in 2016 het 'Plan van Aanpak: oesterproblematiek' opgesteld.

Ter verdere uitwerking hiervan zijn in 2021 op voordracht van de Provincie Zeeland gesprekken gestart met de NOV, de NMO's en LNV om te komen tot meerjarenafspraken voor de oesterkweek en -visserij in Zeeland. Een transitie naar off-bottom kweek maakt hiervan onderdeel uit.

Ik constateer dat uw voorgenomen activiteit in deze beleidslijn past.

2. BEOORDELING

2.1. Afbakening

2.1.1. Gebied

De beoogde activiteit vindt plaats in het Natura 2000-gebied Oosterschelde, meer specifiek de in bijlage 2 aangegeven locaties in het sublitoraal van de Oosterschelde. Het betreft acht verschillende locaties binnen het Natura 2000-gebied. Er is voor de beoogde activiteit één gezamenlijke PB opgesteld die representatief is voor alle locaties waar de activiteit plaatsvindt.

Er worden verschillende werkwijzen gebruikt bij de off-bottom oesterkweek. Het gaat dan om kweek in zakken, manden, kooien of met longlines en het gebruik van oestercollecteurs voor het invangen van oesterbroed. In de PB wordt per locatie aangegeven welke werkwijze wordt gehanteerd en de mate van aanwezigheid op de verschillende percelen. Aangezien dit verschilt per locatie (afhankelijk van de grootte van het perceel en de gehanteerde werkwijze) is voor de effectbeoordeling uitgegaan van de toegestane maximale bedekking van 40% van het perceel. De praktijk leert overigens dat dit niet wordt gehaald en deze maximale bedekking dus zekerheidshalve echt een 'meest uitgebreid mogelijk scenario' is.

De onderstaande tabel vat de verschillende locaties, perceelnummer(s), vergunninghouder van het perceel (bijlage 7), werkwijze en maximaal aantal bezoeken per kalenderjaar samen:

Locatie	Perceelnummer(s)	Vergunning-houder(s)	Kweekwijze	Maximaal aantal bezoeken per perceel per kalenderjaar
Stort	ST20	A. Cornelisse b.v.	Manden aan longlines	45
Hooge Kraaijer	HK10 HK11 & HK18	Oestervisser b.v. Visserijbedrijf Nelis b.v.	Longlines en kooien met zakken	49
Yerseke Bank	YB685 YB686	Delta Oester b.v. Primar b.v.		

Hooge Kraaijer	HK44 & HK45 HK46 & HK48 Oostelijke strook van HK48	D. en J. de Koning Delta Oester b.v. *	Manden en zakken en oestercollecteurs	264
Windgat	WG13 & WG14 WG15 WG16	Oestervisser b.v. Delta Oester b.v. J.P. Dhooge b.v.	Manden en zakken en oestercollecteurs	264
Yerseke bank	YB237, YB238, YB239, YB240, YB241, YB287, YB288, YB289, YB290 en YB291	* * * * *	Manden en zakken en oestercollecteurs	180
Kattendijke	199/200 WP (OSWD)	Roem van Yerseke b.v.	Manden aan longlines en zakken op tafels en oestercollecteurs	129
Slikken van Kats	Kadastraal: Gemeente Kortgene (Kats), sectie I, Nrs. 14-15 en 52	Umami b.v.	Manden aan longlines en zakken op tafels en oestercollecteurs	159

***** *de verdeling van de percelen is nog onbekend i.v.m. aanstaande bedrijfsovernames. De verdeling wordt per wijzigingsverzoek aan het bevoegd gezag medegedeeld.*

Een nadere duiding van de opstelling van de installatie per specifiek kweekperceel en aard en omvang van de activiteit op het betreffende kweekperceel is te vinden in bijlage 3 van dit besluit.

2.1.2. Gevolgen
Voor de beoordeling van de gevolgen inventariseert de PB welke in redelijkheid denkbare typen gevolgen kunnen optreden. Het betreft:

- Verontreiniging;
- Verandering dynamiek substraat;
- Verandering soortensamenstelling;
- Habitatverstoring of verlies oppervlakte;
- Verstoring van beschermde soorten (visueel, door kunstlicht of door geluid/trillingen);
- Verstoring van vogels;
- Verstoring van habitatrichtlijnsoorten;
- Stikstofemissie;
- Cumulatieve gevolgen van de activiteit.

2.1.3. Natuurwaarden
De natuurwaarden die door de genoemde gevolgen beïnvloed kunnen worden zijn:

- Habitattypen: Grote baaien (H1160) en mogelijk ook stikstofgevoelige habitattypen.
- Habitatsoorten: Bruinvis (H1351), Fint (H1103), Gewone zeehond (H1364) en Grijze zeehond (H1365).
- Vogelrichtlijnsoorten: diverse vogelsoorten die rusten of foerageren op de nabijgelegen droogvallende zandplaten, dan wel op het open water ter plaatse van de voorgenomen activiteit.

De beschermde natuurwaarden en de relevante instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied staan vermeld op www.natura2000.nl.

2.1.4. Conclusie afbakening
Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied en de inventarisatie van mogelijke gevolgen van de activiteit op de natuurwaarden in de PB op een juiste wijze hebben plaatsgevonden.

2.2. Mogelijke effecten en mitigatie.
Hieronder volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals die is neergelegd in de bij de aanvraag gevoegde PB (bijlage 1).

2.2.1. Habitattype Grote Baaien (H1160)
2.2.1.1. Verontreiniging
Bij het kweken en oogsten van oesters komen geen chemische stoffen in het water. De schepen veroorzaken wel uitstoot door het gebruik van dieselmotoren. Dit is nader beoordeeld in paragraaf 2.3 Stikstofdepositie van onderhavig besluit.

De aanwezigheid van de systemen kan verder leiden tot de aanwezigheid van microplastics en afval in het water. Ter voorkoming hiervan zijn in dit besluit voorschriften opgenomen. Significant negatieve effecten worden hiermee uitgesloten.

2.2.1.2. Verandering dynamiek substraat
Schelpdieren produceren zowel faeces als pseudofaeces. Deze kunnen ophopen en bevatten hoge gehaltes aan organische stof. In de PB worden enkele onderzoeken aangehaald die aangeven dat er geen significante verschillen in substraatdynamiek worden aangetoond tussen locaties waar off-bottom oesterkweek plaatsvindt en waar deze afwezig is. Significant negatieve effecten worden hiermee uitgesloten.

2.2.1.3. Verandering soortensamenstelling
Gezien er geen verandering in bodemsubstraatdynamiek wordt verwacht, en het slibgehalte wordt gezien als indicatief voor de kwaliteit van een bodemhabitat, kunnen effecten op de soortensamenstelling van de bodem worden uitgesloten.

Ook is er geen sprake van het (her)introduceren van exotische soorten. Triploïde oesters van locaties elders kunnen zich niet voortplanten en zullen zich dan ook niet verder verspreiden. Significante gevolgen van de activiteit op de soortensamenstelling van het habitattype kunnen worden uitgesloten.

2.2.1.4. Habitatverstoring of verlies van oppervlakte aan habitat
De activiteiten nemen in totaliteit een oppervlak van 87,53 hectare in. Dit is 0,25% van het totaal areaal aan H1160 binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De activiteiten vinden niet volledig op de bodem plaats, de kweek is namelijk *off-bottom* en de bodem wordt vanaf het plaatsen enkel beroerd tijdens de verankering van de grote vaartuigen en tijdens het *uitvoeren van activiteiten buitenboord* rondom de systemen.

2.2.1.5. Kwaliteit van het habitattype H1160
De activiteiten hebben geen significante gevolgen op de abiotische randvoorwaarden, zoals getij, zoutgradiënt, water(bodem)kwaliteit en introductie milieuvreemde stoffen, van het habitattype.

Ook toont de PB aan dat uit eerdere monitoring blijkt dat voor biotische processen, zoals fotosynthese, door sedimentatie en schaduwwerking geen significantie negatieve gevolgen zijn. Er zijn geen aanwijzingen dat plantaardig bodemleven negatief door de activiteiten wordt beïnvloed.

Significante gevolgen op de kwaliteit van het habitattype H1160 (Grote Baaien) kunnen dus worden uitgesloten.

2.2.1.6. Typische soorten
Met betrekking tot typische soorten stelt de PB dat er verschillen zijn geconstateerd tussen off-bottom locaties en referentiegebieden, maar dat deze te verklaren zijn door de afwezigheid van bevissing van de bodem op de off-bottom locaties. Monitoring van off-bottomsystemen toont verder aan dat er geen duidelijke trends in typische soorten waarneembaar zijn. De verschillen tussen verschillende plaatdelen waren hierbij groter dan de verschillen tussen referentie- en off-bottom locaties.

Significante gevolgen op typische soorten kunnen dus worden uitgesloten.

2.2.1.7. Draagkracht
Oesters filtreren organische en anorganische deeltjes uit het water. Hiermee oefenen ze een druk, filtratiedruk of graasdruk genoemd, uit die de draagkracht van een ecosysteem kan beïnvloeden. De draagkracht is dynamisch en afhankelijk van diverse factoren en wordt in de Oosterschelde, vanwege het belang voor schelpdierkweek (o.a. oesters en mosselen), jaarlijks gevolgd.

Uit de PB blijkt dat de draagkracht van het ecosysteem in de Oosterschelde voor graasdruk niet wordt overschreden. Significant negatieve effecten op de draagkracht kunnen worden uitgesloten.

2.2.2. Verstoring van beschermde soorten
Verstoring kan optreden door aanwezigheid (visuele verstoring), lichtproductie en geluidsproductie door werkzaamheden.

2.2.2.1. Vogels
In PB worden verschillende vormen van verstoring geadresseerd. Het gaat hier dan om:

- Verstoring van broedlocaties;
- Verstoring van foerageergebied;
- Verstoring door aanwezigheid van vaartuigen en mensen;
- Verstoring van hoogwatervluchtplaatsen.

Verstoring van broedlocaties
De activiteiten voor de oesterkweek vinden enkel plaats in het sublitoraal en op geruime afstand van droogvallende platen. Bovendien bevindt geschikt broedbiotoop zich op grotere afstand van de locaties. Derhalve kan een significant negatief effect van de activiteiten op vogels binnen de broedbiotoop worden uitgesloten.

Verstoring van foerageergebied
In de PB wordt aangetoond dat voor het grootste deel van de tijd enkel de hoger gelegen delen van de slikken en platen rond de systemen van belang zijn voor foeragerende vogels. Eventuele effecten van de aanwezigheid van de systemen op foeragerende vogels is door de incidentele en korte droogval zeer beperkt in ruimte en tijd. Significant negatieve effecten daarom worden uitgesloten.

Verstoring door aanwezigheid van vaartuigen en mensen
De activiteiten vinden maar enkele dagen per week bij daglicht plaats en omvatten een klein deel van de dag (ca. 1-2 uur voor de laagwaterkentering). Verder zijn de activiteiten van een dusdanige aard dat grote verstoringseffecten niet optreden.

Verstoring van hoogwatervluchtplaatsen
De activiteit vindt doorgaans plaats ca. 1-2 uur voor de laagwaterkentering, waardoor de meeste hoogwatervluchtplaatsen per definitie worden ontzien van verstoring. Tegelijk bedraagt de afstand tot hoogwatervluchtplaatsen van de locaties, op twee locaties na, meer dan 1 kilometer. Op één van de twee locaties, Slikken van Kats, bedraagt deze afstand meer dan 250 meter. De afstand tussen deze kweeklocaties en de hoogwatervluchtplaatsen bedraagt dus meer dan 200m, zoals ook volgt uit Krijgsveld et al., 2022.

Voor de andere kweeklocatie bij Kattendijke ligt de dichtstbijzijnde hoogwatervluchtplaats, een strekdam, op ongeveer 25 meter afstand. Zoals in de PB wordt aangegeven blijkt dat daar nog steeds vogels rusten, ondanks dat de activiteit op een afstand van 25 meter van de strekdam wordt uitgevoerd. De vogelsoorten die hier rusten zijn gewend aan de bestaande verstoring door de aanwezigheid van een drukke sluis aan de noordzijde van de strekdam.

Om toch eventuele effecten uit te sluiten wordt er op deze locatie niet gewerkt in de periode van 1 uur voor hoogwater tot 1 uur na hoogwater. Hiertoe is een vergunningvoorschrift opgenomen.

Significant negatieve gevolgen door verstoring van vogels kunnen worden uitsloten.

2.2.2.2. Habitatrichtlijnsoorten
De Oosterschelde is voor een vijftal habitatsoorten aangewezen, namelijk de fint (H1103), de Noordse woelmuis H1340, de bruinvis (H1351), de grijze zeehond (H1364) en de gewone zeehond (H1365).

De Noordse woelmuis komt niet in nabijheid van de locaties voor. Voor de fint geldt dat de activiteiten niet leiden tot barrièrewerking en dat deze daarmee ook de trek van deze vissoort niet belemmeren.

Door de wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd, worden geen effecten op bruinvissen verwacht. Voor de grijze- en gewone zeehond geldt dat de instandhoudingsdoelen worden gehaald. Verder vinden de activiteiten op minimaal 500 meter van zeehondenligplaatsen plaats.

2.3. Stikstofdepositie
Voor wat betreft de inhoudelijke overwegingen rondom de berekening van de stikstofdepositie als gevolg van de aangevraagde activiteiten verwijs ik naar paragraaf 5.1.1 van de PB. Hierin wordt aangeven dat de stikstofberekening is uitgevoerd op basis van een standaard mosselkotter met een motorvermogen van 1000-1300 PK. In werkelijkheid wordt slecht één kotter ingezet met een dergelijk motorvermogen, namelijk de YE 30 met een vermogen van 1245 PK. De overige kotters hebben veel minder vermogen. De eerstvolgende kotter op basis van motorvermogen is de YE 199 met 598 PK. De stikstofberekening is derhalve gebaseerd op een worst-case scenario.

In de PB wordt foutief verwezen naar een oudere versie van AERIUS Calculator, versie 2024.1.2. De berekening is echter uitgevoerd met de meest recente versie van AERIUS Calculator, versie 2026.0.0.

Voor de activiteiten is op 14 oktober 2026 een berekening uitgevoerd met AERIUS Calculator (kenmerk: S6guUa6QLhss) die toeziet op de vaarbewegingen en activiteiten rondom de percelen. Uit deze berekening volgt dat er geen stikstofdepositie hoger dan 0,00 mol/ha/jaar zal plaatsvinden als gevolg van de activiteiten. Er is geen effect van de activiteiten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

De betreffende AERIUS Calculatorberekening is als bijlage 5 bij de aanvraag en onderhavig besluit gevoegd.

2.4. Heersend verkeersbeeld

Als algemene stelregel geldt dat de stikstofdepositie van verkeersbewegingen moet worden beoordeeld tot de verkeersbewegingen in het heersende verkeersbeeld zijn opgenomen. Dit bevestigde de Raad van State (nogmaals) in een uitspraak van 1 september 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:1969).

In de Instructie gegevensinvoer voor AERIUS Calculator staat dat een algemeen criterium voor verkeer van en naar inrichtingen is dat de gevolgen niet meer aan de inrichting worden toegerekend wanneer het verkeer is opgenomen in het heersende verkeersbeeld. Dit is het geval op het moment dat het aan- en afvoerende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt. Hierbij weegt ook mee hoe de verhouding is tussen de hoeveelheid verkeer die door de voorgenomen ontwikkeling wordt aangetrokken en het reeds op de weg aanwezige verkeer.

In de hierboven genoemde uitspraak van 1 september 2021 bevestigde de Raad van State – net als in de uitspraak van 19 mei 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:1054) – dat in stikstofberekeningen, wat betreft het verkeer van en naar inrichtingen, mag worden aangesloten bij de Instructie gegevensinvoer voor AERIUS Calculator. Dat betekent dat de stikstofdepositie van verkeersbewegingen moet worden beoordeeld tot de verkeersbewegingen in het heersende verkeersbeeld zijn opgenomen.

Met betrekking tot de stikstofdeposities ten gevolge van vaarbewegingen van en naar de off-bottom percelen, ga ik uit van het hierboven genoemde, ook op het land gehanteerde uitgangspunt, dat verkeersbewegingen die niet kunnen worden onderscheiden van het heersende verkeersbeeld niet worden toegerekend aan het project waarvoor een vergunning wordt verleend. Als voor scheepvaartbewegingen niet dezelfde lijn van redeneren zou worden gehanteerd, dan zouden projecten op water anders worden beoordeeld.

Voorgaande betekent dat vaarbewegingen die in de hoofdvaarwegen uitgevoerd worden om vanuit de havens uiteindelijk de off-bottom percelen (in of buiten deze hoofdvaarwegen) te bereiken en opvolgend vanaf die percelen (in of buiten deze hoofdvaarwegen) weer terug te keren in de havens niet toegerekend worden aan het onderhavige getoetste project.

2.5. Toezicht en handhaving: de ‘Black Box’

U beschikt op uw vaartuig over een zogenoemde 'Black Box'. De registraties in dit systeem zijn van belang om afdoende toezicht op uw activiteit te houden. Ik heb daarom in dat kader diverse specifieke voorschriften aan onderhavig besluit verbonden.

In de beantwoording op de aanvullende vragen van 27 februari 2026 geeft u aan een volledig ingevulde 'Toestemmingsverklaring Black Box' alsmede een valide en volledig ingevulde 'Installatieverklaring Black Box' aan te zullen leveren voorafgaand aan de start van de activiteit.

Een uitzondering op deze verplichting is enkel acceptabel wanneer er gemotiveerd van kan worden afgeweken, bijvoorbeeld vanwege het niet plaatsbaar zijn van de Black Box op het vaartuig en zulks in nadrukkelijke afstemming met de leverancier. Ik heb in dat kader vergunningvoorschriften 30 t/m 38 opgenomen.

De beide verklaringen zijn voor de betreffende toezichthouders op aanvraag beschikbaar.

2.6. Visserijmonitor

Middels een hierop specifiek ingericht dataplatform (de 'Visserijmonitor') zal het ook voor deze visserij mogelijk worden om op afzienbare termijn door de betrokken toezichthouders via de ontvangen Black Box-data, toezicht te houden op onder andere de realisaties in vis- en vaaruren per Natura 2000-gebied per jaar. Daartoe zullen de onderliggende data en begrenzingen in de Visserijmonitor op afzienbare termijn actief gemaakt worden.

De hoofdvaarweg(en) zijn weergegeven in een specifieke kaartlaag welke ten behoeve van het toezicht hierop in de Visserijmonitor actief gemaakt zal worden. De in de AERIUS-berekening gehanteerde vis- en vaarlijnen worden per vaartuig weergegeven in een zogenoemd 'gml.-bestand'. Dit bestand wordt opgenomen in de Visserijmonitor.

Zowel de individuele vergunninghouders en hun vertegenwoordiger als de betrokken toezichthouders zullen op elk moment toegang hebben tot de voorgenoemde Visserijmonitor en daarin vervatte data.

Middels een toestemmingsverklaring verklaart de vergunninghouder zich akkoord met het doorgeven van voorgenoemde data aan de Visserijmonitor.

Over het werken met de Visserijmonitor vanuit enerzijds de NOV als anderzijds de betrokken toezichthouders zullen in een later stadium in een verder uit te werken handelingsprotocol nadere afspraken gemaakt worden.

2.7. Cumulatie

Bij vergunningverlening voor een activiteit moet een beoordeling plaatsvinden van de cumulatieve gevolgen als de activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Een vergunning kan alleen verleend worden als de activiteit afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten geen significante gevolgen heeft.

Ik heb hiervoor al geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteit zelfstandig beschouwd, geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

In de PB is onderzocht bij welke activiteiten cumulatie van effecten zou kunnen optreden. Cumulatie zou kunnen optreden in de vorm van effecten op:

- Draagkracht;
- Verlies van oppervlakte;
- Verstoring;
- Stikstof.

Cumulatieve effecten op draagkracht van de Oosterschelde (graasdruk)
De PB geeft aan dat er onderzoek is gedaan naar de draagkracht van de Oosterschelde met betrekking tot de hoeveelheid aanwezige schelpdieren. Hierbij is aangegeven dat de draagkracht met een volledige benutting van alle schelpdierpercelen niet wordt overschreden. In de huidige situatie is er geen sprake van een volledige benutting van alle percelen, waardoor er volgens de PB geen kans is op cumulatieve effecten op de draagkracht van het systeem.

Cumulatieve effecten op het verlies van oppervlak van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.
De PB geeft aan dat door ruimtelijke afstand geen sprake is van cumulatie met garnalenvisserij en het baggeren en verspreiden van baggerspecie. Ook is het oppervlaktegebruik van de activiteiten erg klein.

Cumulatieve effecten op verstoring van vogels en zeezoogdieren
De PB geeft aan dat de activiteiten grotendeels op grote afstand (meer dan 200 meter) van hoogwatervluchtplaatsen plaatsvinden en verder meer dan een kilometer afstand tot zeehondenligplaatsen wordt aangehouden. Omdat de werkzaamheden weinig activiteit omvat en er sprake is van gewenning van aanwezige fauna worden cumulatieve effecten niet significant geacht.

Cumulatieve effecten van stikstofdepositie
De activiteiten leiden niet tot een toename van stikstofdepositie. Van cumulatieve effecten van stikstofdepositie is geen sprake.

Ik concludeer dat in de aangeleverde PB een volledige en juiste cumulatietoetsing is uitgevoerd.

2.8. Conclusie
Met de door u uitgevoerde PB, de AERIUS-berekening en hieronder aan deze omgevingsvergunning verbonden voorschriften is de zekerheid verkregen dat de activiteit waarvoor de vergunning is aangevraagd, niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied.

Ik maak u erop attent dat u voor het kunnen benutten van de onderhavige omgevingsvergunning mogelijk ook moet kunnen beschikken over een andersoortige toestemming. Voorts: de onderhavige vergunning betreft louter een toestemming voor een Natura 2000-activiteit op grond van de Omgevingswet en de daadwerkelijke inzetbaarheid ervan kan beperkt worden door toekomstige ontwikkelingen en beperkingen vanuit andere kaders.

3. VOORSCHRIFTEN

Ter bescherming van de in het Natura 2000-gebied Oosterschelde aanwezige beschermde natuurwaarden, verbind ik aan deze omgevingsvergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van Primar b.v. (hierna: vergunninghouder) en mag uitsluitend benut worden met inzet van vaartuigen 'Laurus' en 'Kim'.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door medewerkers van de vergunninghouder of door (rechts)personen die aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een (digitaal) exemplaar van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende bijlagen, en tonen deze op eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. De vergunde activiteit wordt uitgevoerd zoals aangegeven in de aanvraag en bijbehorende passende beoordeling (hierna: PB) en volgens de voorschriften en beperkingen die aan deze vergunning zijn verbonden. Bij eventuele strijdigheid met de aanvraag en de voorschriften en beperkingen van deze vergunning hebben de laatste voorrang.
6. Het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag wordt schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag (indien nodig met aanvulling op de PB). Uitvoering ervan kan uitsluitend plaatsvinden na verkregen schriftelijke instemming van of namens het bevoegd gezag.
7. Wanneer zich een incident voordoet, meldt de vergunninghouder dit met alle relevante gegevens onmiddellijk aan het bevoegd gezag en de toezichthouder. Een incident is in dit geval een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht, bijvoorbeeld wanneer onbedoeld vrijgekomen schadelijke stoffen een habitattype of habitat- of vogelrichtlijnsoort bedreigen.
8. Wanneer zich een incident voordoet, is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.
9. De vergunninghouder volgt de aanwijzingen op die het bevoegd gezag geeft. Alle door of namens het bevoegd gezag te geven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.
10. Alle correspondentie met betrekking tot deze vergunning kan per reguliere post of per e-mail (natuurvergunningen@minlnv.nl) worden gedaan.

Inhoudelijke voorschriften
Algemeen

11. Indien gedurende de looptijd van deze vergunning gebieden in de betrokken Natura 2000-gebieden ingesteld en/of gewijzigd worden op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet ('Toegangbeperkend Besluit; TBB') dan dient, waar aan de orde, in overeenstemming met dergelijke besluiten te worden gewerkt. De werking van een TBB heeft het primaat boven deze vergunning. Dit geldt ook voor beperkingen in het vergunde visgebied vanuit andere wet- en regelgeving.
12. De houder van de onderhavige vergunning dient het bepaalde in artikel 11.6 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving in acht te nemen. Deze zorgplicht vult de houder in ieder geval in door de navolgende bepalingen in acht te nemen:
    a. Alle vergunde werkzaamheden dienen bij daglicht plaats te vinden.
    b. Het gebruik van geluidsapparatuur, anders dan ten behoeve van communicatie over de veiligheid, is niet toegestaan.
    c. Verstoring van de in het gebied aanwezige fauna dient tot een minimum te worden beperkt. Groepen rustende of foeragerende vogels (50+) mogen niet dichter dan tot een afstand van 500 meter benaderd worden en rustende zeehonden mogen niet dichter dan tot een afstand van 1200 meter benaderd worden.
13. Als er wordt gewerkt met oestertafels en/of oestercollecteurs, mag maximaal 40% van de percelen hiermee worden bedekt
14. Er dient te allen tijde met maximaal vier personen per kweeklocatie te worden gewerkt.

Vaarroute

15. Bij het opvaren naar de percelen dient zoveel mogelijk afstand gehouden te worden tot hoogwatervluchtplaatsen en ligplaatsen van zeezoogdieren. Hiervoor gelden richtafstanden van 500 meter voor hoogwatervluchtplaatsen en 1.200 meter voor zeezoogdieren. Mocht deze afstand niet realiseerbaar zijn, omdat bijvoorbeeld de geul onvoldoende breedte heeft, dan dient zo rustig mogelijk doorgevaren te worden, waar praktisch mogelijk aan de andere kant van de geul.
16. De maximale vaarsnelheid bij de benadering van de systemen is 7 knopen (13 km/u).

Afval

17. Het is niet toegestaan afval in het gebied achter te laten. Restafval mag niet in het water terecht komen en dient te worden opgevangen en afgevoerd conform de daartoe geldende wet- en regelgeving.
18. De installaties dienen deugdelijk van constructie te zijn en mogen, evenals andere te gebruiken materialen zoals zakken en collecteurs, niet los kunnen slaan van de bodem.
19. Kapotte manden, zakken of ander materiaal dat los dreigt te komen van de systemen dient meegenomen te worden naar de wal.

Verstoring

20. Bij de werkzaamheden aan de rijen langs de randen van de locaties wordt zo veel mogelijk gewerkt vanuit de ruimte tussen de rijen, zodat de personen op de platen vrijwel altijd met minimaal één rij tafels/één lijn gescheiden zijn van de vogels op de platen. Dit om de afstand van de activiteit op de platen tot de vogels in de omgeving zo groot mogelijk te houden.
21. Verstoring van de in het gebied aanwezige fauna dient tot een minimum te worden beperkt. Hierbij moet zoveel mogelijk afstand tot groepen rustende of foeragerende vogels worden aangehouden.
22. Indien de aantallen zeehonden zich onder de instandhoudingsdoelstellingen bevinden, dan dient minimaal 1.500 meter afstand tot rustende zeehonden in acht te worden genomen.
23. Terwijl er gewerkt wordt dient te allen tijde een minimale afstand van 100 meter tot droogvallende slikken en platen te worden aangehouden.
24. Er dient ten alle tijden tijdens werkzaamheden op het perceel minimaal 30 cm water onder de systemen te blijven staan.

Stikstofemissies

25. De vaarbewegingen en vaarroutes dienen conform hetgeen ingevoerd is in de AERIUS-berekening te worden uitgevoerd (zie bijlage 5). Dit betekent dat de aangegeven routes dienen te worden gevolgd alsook het aantal vaarbewegingen beperkt blijft tot het aantal dat in de PB is vermeld.

Vergunninghouder per perceel

26. Voordat de vergunning mag worden gebruikt, meldt vergunninghouder welk van de percelen door hem zullen worden gebruikt. Hierbij dienen perceel naam en in te zetten vaartuignummer te worden vermeld. De vermelding dient te worden gemaild naar natuurvergunning@minlnv.nl.
27. Bij wijziging van hetgeen in voorschrift 26 is genoemd, dient dit door de vergunninghouder te worden gemeld. Dit geldt ook bij wijzigingen die betrekking hebben op de uitvoering van werkzaamheden en/of de bijbehorende emissies dan wel fysieke wijzigingen aan de schepen die hier een invloed op kunnen hebben.

Voorschriften per kweeklocatie

28. Voor de verschillende kweeklocaties zijn in bijlage 3 nog separate voorschriften opgenomen.

VMS & AIS

29. De vergunninghouder neemt de bepalingen inzake VMS en AIS van artikel 102 en artikel 103 van de Uitvoeringsregeling Zeevisserij te allen tijde in acht. Toezicht en handhaving vindt evenwel autonoom, op grond van die specifiekere technische wet- en regelgeving, plaats. VMS- en AIS-data worden wel, waar relevant, (aanvullend) benut ten behoeve het toezicht op en handhaving van de onderhavige vergunning.

Black Box-systeem voor kleinere vaartuigen

30. Ten aanzien van de uitzonderingspositie voor de verplichting van het actief hebben van een Black Box geldt dat:
    a. het vaartuig korter is dan 9 meter en/of;
    b. het vaartuig niet afgedekt is of af te dekken is met een kap.
31. In een dergelijk geval kan volstaan worden met een werkend VMS-systeem met een pingfrequentie van eenmaal per 60 seconden of 120 seconden. Zonder de aanwezigheid en werking van een dergelijk systeem is het niet toegestaan de onderhavige vergunning te benutten. Van de betreffende vergunninghouder wordt aangenomen dat hij zich akkoord verklaard met het benutten van deze VMS-data voor het toezicht op de onderhavige vergunning en het varen in/buiten Natura 2000-gebieden zulks middels de projectie van deze data op de Visserijmonitor.

Black Box-verklaringen

32. De installatieverklaring in relatie tot de huidige Black Box is vormvrij, maar dient wel te allen tijde door het ingeschakelde installatiebedrijf voorzien te zijn van een datum en handtekening. Een achterliggend technisch dossier (inclusief de kenmerken van verzegeling) dient te allen tijde beschikbaar te zijn.
33. De individuele vergunninghouder geeft middels zijn toestemmingsverklaring in relatie tot zowel de huidige Black Box de betrokken toezichthouders rechtstreeks toegang tot alle Black Box-data en primaire rapportages (vis- en vaartijden, vis- en vaarlocaties, vis- en vaarsnelheid en visserij- en vaaractiviteiten) alsmede met de projectie van deze data op de Visserijmonitor.
34. Enkel met een door het Ministerie van LVVN geaccordeerde set van een installatieverklaring en toestemmingsverklaring in relatie tot de huidige Black Box kan onderhavige vergunning benut worden. Voor de toestemmingsverklaring is een standaardformulier 'toestemmingsverklaring' beschikbaar bij het vergunningverlenend bevoegd gezag.
35. Indien de niet-plaatsbaarheid van een Black Box zoals benoemd in voorschrift 30 voldoende onderbouwd is gemotiveerd kan de activiteit zonder Black Box uitgevoerd worden.

Calamiteitsprotocol

36. Ingeval van uitval van de huidige black box geldt het navolgende protocol:
    a. Bij constatering op zee: onmiddellijke melding aan het Ministerie van LVVN middels een e-mail aan natuurvergunningen@minlnv.nl. Het vaartuig zal vervolgens via de andere beschikbare systemen gemonitord worden tot de afronding van de betreffende vaar- en visreis.
    b. Opvolgend uitvaren na bovenstaande uitval-melding is slechts mogelijk na reparatie en melding van reparatie aan het Ministerie van LVVN middels een e-mail aan natuurvergunningen@minlnv.nl.
    c. Ingeval van verschoonbaar buiten werking blijven van de Black Box (bijvoorbeeld vanwege levertijd van een defect onderdeel) dient hiervan wederom melding gedaan te worden aan het Ministerie van LVVN middels een e-mail aan natuurvergunningen@minlnv.nl. Deze uitzondering geldt voor maximaal vijf werkdagen na ontvangst van de uitval-melding. Het

vaartuig zal via de andere beschikbare systemen gemonitord worden tot afmelding van het buiten werking zijn van de Black Box door de vergunninghouder bij het Ministerie van LVVN middels een e-mail aan natuurvergunningen@minlnv.nl. Na de voorgenoemde periode van vijf werkdagen is een vaar- en visreis zonder een operationele Black Box niet toegestaan.

37. Bij het ontbreken van een signaal vanuit de Black Box kan door de betrokken toezichthouders niet geverifieerd worden of binnen de kaders van de onderhavige vergunning wordt gewerkt. Bij geconstateerd ontbreken, ontvangt de vergunninghouder vanuit de betrokken toezichthouder een eenmalige formele waarschuwing met een hersteltermijn. Na het vervallen van deze termijn en het desondanks ontbreken van voorgenoemd signaal, kan tot handhaving worden overgegaan. Hierop is alleen dan een uitzondering mogelijk wanneer de vergunninghouder zich kan beroepen op het 'calamiteitsprotocol'.
38. Ingeval van uitval of storing van het Black Box-systeem zal een geautomatiseerd signaal in de Visserijmonitor gegenereerd worden. Het vaartuig zal via de andere beschikbare systemen gemonitord worden tot afmelding van het buiten werking zijn van de Black Box door de vergunninghouder bij natuurvergunningen@minlnv.nl. Na de voorgenoemde periode van vijf werkdagen is een vaar- en visreis zonder een operationele Black Box niet toegestaan.

Toezicht

39. De vergunninghouder voert een administratie met daarin alle documenten die betrekking hebben op deze vergunning en op de naleving van de voorschriften.
40. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s) en opsporingsambtenaren.
41. De vergunninghouder toont informatie en documenten op verzoek aan de bevoegde toezichthouder en opsporingsambtenaren.

Looptijd en geldigheid

42. De vergunning is geldig vanaf het moment van onherroepelijk worden tot en met 31 december 2031.
43. Indien er na het verlopen van de vergunde periode geen voornemen is om een nieuwe vergunning aan te vragen, dienen alle materialen uiterlijk 3 weken voor het verlopen van de vergunning te worden verwijderd.
44. Na verwijdering van de materialen, als genoemd in voorschrift 43, dient een beëindigingsmelding de te worden gedaan bij het bevoegd gezag (natuurvergunningen@minlnv.nl).

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Natuurvergunningen

Ons kenmerk
DGNV-NV / 107959528
ZK-0000111872

TER INFORMATIE
Op grond van afdeling 4.1.1. van de Awb kan een verzoek tot wijziging van de vergunning worden ingediend.

Op grond van de artikelen 5.39 en 5.40, lid 1 en lid 2 Omgevingswet kan de verleende vergunning worden ingetrokken of gewijzigd.

Als de vergunninghouder handelt in strijd met de vergunning, kan op grond van artikel 18.4 Omgevingswet een last onder bestuursdwang worden opgelegd.

Conform artikel 5:32, lid 1, Awb kan een bestuursorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen, in plaats daarvan aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen.

Hoogachtend,

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
namens deze:

wnd. MT-lid Natuurvergunningen
Directoraat-Generaal Natuur en Visserij

BIJLAGEN:

1. PB off-bottom oesterkweek sublitoraal Oosterschelde;
2. Kaart met locaties van off-bottom oesterkweekpercelen;
3. Specifieke voorschriften per kweeklocatie;
4. Beantwoordingsbrief Tweede verzoek om aanvullingen 25 feb 26;
5. AERIUS Calculator projectberekening (kenmerk S6guUa6QLhss);
6. Nota van Antwoord off-bottom oesterkweek;
7. Lijst van deelnemende vaartuigen.

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Natuurvergunningen

Ons kenmerk
DGNV-NV / 107959528
ZK-0000111872

BEROEP
Bent u het niet eens met het besluit? Als belanghebbende kunt u hiertegen in beroep gaan. Bent u geen belanghebbende? Dan kunt u in beroep gaan als u op tijd een zienswijze heeft doorgegeven. Verschilt het besluit inhoudelijk van het ontwerpbesluit? Dan kunt u ook in beroep gaan als u geen belanghebbende bent en geen zienswijze heeft doorgegeven.

U kunt uw beroepschrift **digitaal of via een brief** indienen.

Digitaal dient u in via het beroepschriftformulier:
https://formulier.rechtspraak.nl/burger/bestuur/beroepschrift/rechtbank

U heeft hier een DigiD voor nodig. Let op: het digitale beroepschriftformulier is niet bruikbaar voor rechtspersonen of voor gemachtigden van rechtspersonen. Bedrijven als een besloten vennootschep (bv) of naamloze vennootschap (nv) en organisatie als een stichting of vereniging dienen hun stukken op papier in. Een eenmanszaak, vennootschep onder firma (vof) of commanditaire vennootschap (cv) kan de formulieren wel gebruiken. Zij kunnen inloggen met hun DigiD.

Via een **brief**. Vermeld in uw beroepschrift:
- uw naam en adres
- het besluit waartegen u in beroep gaat
- waarom u het niet eens bent met de beslissing van het bestuursorgaan
- wat de beslissing volgens u moet zijn.

Dateer en onderteken het beroepschrift. Uw woonplaats is bepalend bij de vraag bij welke rechtbank u uw beroepschrift moet indienen. Heeft u geen woonplaats in Nederland dan is de zetel van het bestuursorgaan bepalend.

Via https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Contact#contactgegevens kunt u nagaan bij welke rechtbank u uw beroepschrift moet indienen.
Stuur de stukken die belangrijk zijn voor de rechter mee met het beroepschrift. In elk geval:
- het besluit waartegen u beroep instelt.
- eventuele documenten en foto's waarmee u uw standpunt onderbouwt.

Informatie voor rechtbank/Raad van State
Behandeling van Beroepszaken van besluiten van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur worden door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland behandeld.

Postadres: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Afdeling Juridische Zaken
Postbus 40225
8004 DE Zwolle

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Natuurvergunningen

Ons kenmerk
DGNV-NV / 107959528
ZK-0000111872

PUBLICATIE BESLUIT

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur maakt dit besluit openbaar op grond van artikel 3 van de Wet open overheid. Het zal onder anonimisering van de persoonsgegevens geplaatst worden op https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen.